

GENEL KURUL KARAR

DEVİRAN DURAN BAŞVURUSU

Başvuru Numarası : 2014/10405
Karar Tarihi : 25/5/2017

Başkan : Zühtü ARSLAN
Başkanvekili : Burhan ÜSTÜN
Başkanvekili : Engin YILDIRIM
Üyeler : Serdar ÖZGÜLDÜR
Serruh KALELİ
Osman Alifeyyaz PAKSÜT
Recep KÖMÜRCÜ
Nuri NECİPOĞLU
Hicabi DURSUN
Muammer TOPAL
M. Emin KUZ
Hasan Tahsin GÖKCAN
Kadir ÖZKAYA
Recai AKYEL
Raportör : Aydın ŞİMŞEK
Başvurucu : Devran DURAN
Vekili : Av. Gazal BAYRAM KOLUMAN

I. BAŞVURUNUN KONUSU

1. Başvuru; tutuklamanın hukuki olmaması, tutukluluğun makul süreyi aşması, tutukluluğa ilişkin itiraz incelemesinin duruşmasız olarak yapılması ve bu inceleme sırasında alınan Savcılık görüşünün bildirilmemesi nedenleriyle kişi hürriyeti ve güvenliği hakkının ihlal edildiği iddiasına ilişkindir.

II. BAŞVURU SÜRECİ

2. Başvurular 24/6/2014 ve 1/10/2015 tarihlerinde yapılmıştır.
3. Başvurular, başvuru formları ve eklerinin idari yönden yapılan ön incelemesinden sonra Komisyona sunulmuştur.
4. Komisyonca başvuruların kabul edilebilirlik incelemesinin Bölüm tarafından yapılmasına karar verilmiştir.
5. Bölüm Başkanı tarafından başvuruların kabul edilebilirlik ve esas incelemesinin birlikte yapılmasına karar verilmiştir.

6. 2014/10405 numaralı başvuru bakımından başvuru belgelerinin bir örneği bilgi için Adalet Bakanlığına (Bakanlık) gönderilmiştir. Bakanlık, görüşünü bildirmiştir.

7. Başvurucu, Bakanlığın görüşüne karşı süresinde beyanda bulunmuştur.

8. Yapılan incelemede 2015/16156 numaralı başvurunun aynı başvuru tarafından yapılması ve konu bakımından aynı nitelikte olması nedeniyle 2014/10405 numaralı başvuru ile birleştirilmesine ve incelemenin bu dosya üzerinden yapılmasına karar verilmiştir.

9. Birinci Bölüm tarafından 6/4/2017 tarihinde yapılan toplantıda, niteliği itibarıyla Genel Kurul tarafından karara bağlanması gerekli görüldüğünden başvurunun Anayasa Mahkemesi İçtüzüğü'nün (İçtüzük) 28. maddesinin (3) numaralı fıkrası uyarınca Genel Kurula sevkine karar verilmiştir.

III. OLAY VE OLGULAR

10. Başvuru formları ve eklerinde ifade edildiği şekliyle ve Ulusal Yargı Ağı Bilişim Sistemi (UYAP) aracılığıyla erişilen bilgi ve belgeler çerçevesinde olaylar özetle şöyledir:

11. Mardin ili Nusaybin ilçesinde 21/11/2011 tarihinde saat 22.30 sıralarında otomobil ile şehir merkezine doğru hareket hâlinde olan Nusaybin Merkez Jandarma Karakol Komutanı O.A. ve Millî İstihbarat Teşkilatı (MİT) Mardin Bölge Başkanlığına bağlı sivil memur olarak görev yapan R.Ü.nün yaklaşan bir araçtan otomatik silahlarla ateş edilerek öldürülmesi olayına ilişkin olarak Nusaybin Cumhuriyet Başsavcılığınca yürütülen soruşturma kapsamında Nusaybin Sulh Ceza Mahkemesinin 25/11/2011 tarihli kararı ile *"kendisine ulaşamadığı, kaçma ve delilleri karartma ihtimali bulunduğu"* gerekçesiyle başvuru hakkında yakalama emri çıkarılmıştır. Başvurucu 30/11/2011 tarihinde gözaltına alınmıştır.

12. Nusaybin Sulh Ceza Mahkemesinin 2/12/2011 tarihli kararı ile başvuru kasten öldürme, kasten yaralama, hırsızlık malı kullanma ve örgüt adına suç işleme suçlarından tutuklanmasına karar verilmiştir. Mahkeme, tutuklama nedeni olarak suçun vasfı ve mahiyetine, mevcut delil durumuna, suçun tutuklama nedeni bulunduğu varsayılabilen katalog suçlardan olmasına ve kaçma şüphesine dayanmıştır.

13. Nusaybin Cumhuriyet Başsavcılığının 3/2/2012 tarihli fevziyesi ile başvuru hakkındaki soruşturma dosyası, olayın terör eylemi niteliğinde bulunması nedeniyle Diyarbakır Cumhuriyet Başsavcılığına gönderilmiştir.

14. Diyarbakır Cumhuriyet Başsavcılığının (TMK mülga 10. madde ile görevli) 10/10/2012 tarihli iddianamesiyle, ifa ettikleri kamu görevi nedeniyle iki kişiyi tasarlayarak öldürme, devletin birliğini ve ülke bütünlüğünü bozma, sayı ve nitelik bakımından vahim olan silah veya mermilerin satın alınması, taşınması veya bulundurulması ve mala zarar verme suçlarını işlediğinden bahisle başvuru cezalandırılması istemiyle aynı yer Ağır Ceza Mahkemesinde kamu davası açılmıştır. İddianamenin ilgili bölümü şöyledir:

"Şüpheliler Devran Duran [başvurucu] ve B.T.nin olayda kullandıkları aracı, çalıntı olduğunu bilerek sırf bu eylemde kullanmak amacıyla aldıkları, maktûllerin uzun süredir aynı kahvehaneye gidiş gelişlerini rutin hale getirdiklerini tespit edip bu doğrultuda plan yaptıkları, olay günü kısa sürede gerçekleşen eylem öncesi ve sonrasında bir düğün mahallinde görünerek olayla irtibatlarını gizlemeye çalıştıkları, ancak gizli tanık S.nin beyanı ve

teşhisi, araçta bulunan parmak izleri, olay sonrası şüpheli S.D. ile ... buluşuklarında araçla ilgili olarak şüpheli B.T.nin 'Olay olmuşsa olmuştur. Arabada parmak izi bırakmadık. Hepsini sildik, senin camın sağolsun, gerekirse arabayı yakarız, gömeriz' demesi ve bu sözlerin tanıklar tarafından teyid edilmesi, şüpheliler Devran ve B.nin olayların anlatımına ilişkin çelişkili beyanları, şüpheli Devran'ın olaydan hemen sonra kendisinde bulunan ... araç yerine tanık H.M.nin ... aracını isteyerek kullanması, şüpheli Devran'ın olay gecesi ... aracı evinin yanına park etmeyerek hayatın olağan akışına aykırı bir şekilde evinden uzakta bulunan ... sokağa park ettiği yönündeki beyanı, ekspertiz raporları, iletişim tespit tutanakları (HTS dökümleri) nazara alındığında, şüpheliler Devran Duran ve B.T.nin olay günü diğer şüpheli M.L.E. de yanlarında olduğu halde, maktüllerin içinde bulunduğu ... plakalı aracı takip edip sıkıştırarak, yan yana geldiklerinde kalaşnikof marka silahla seri şekilde ateş açıp merkez jandarma karakol komutanı olan maktül O.A. ile MİT Mardin bölge müdürlüğüne bağlı sivil memur olarak görev yapan R.Ü.yü, ifa ettikleri kamu görevi nedeniyle, tasarlayarak kasten öldürdükleri anlaşılmıştır."

15. İddianamede; ayrıca PKK/KCK terör örgütü adına yayın yapan bir İnternet sitesinde 23/11/2011 tarihinde yayımlanan haberde eylemin bu örgüt tarafından üstlenildiği, yine başvurunun evinde yapılan aramada PKK ile irtibatının olduğuna ilişkin deliller (6 adet DVD ve 1 adet hafıza kartı) elde edildiği belirtilmiştir. İsnat edilen suçlamalara ilişkin delil olarak Savcılık tarafından özellikle olay yeri inceleme tutanakları, gizli tanık beyanı, teşhis tutanakları, ekspertiz raporları, inceleme rapor ve tutanakları, cep telefonu görüşme kayıtlarına ilişkin HTS dökümleri ve şüphelilerin savunmalarına dayanılmıştır.

16. Dava, Diyarbakır 8. Ağır Ceza Mahkemesinin (TMK mülga 10. madde ile görevli) E.2012/108 sayılı dosyası üzerinden başvuru yönünden tutuklu olarak görülmüştür.

17. 21/2/2014 tarihli ve 6526 sayılı Kanun'un 1. maddesi ile 12/4/1991 tarihli ve 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanunu'nun (TMK) mülga 10. maddesiyle görevlendirilen ağır ceza mahkemelerinin kaldırılması üzerine Diyarbakır 8. Ağır Ceza Mahkemesi 7/3/2014 tarihinde görevsizlik/yetkisizlik kararı vererek dosyayı Mardin 1. Ağır Ceza Mahkemesine göndermiştir.

18. Mardin 1. Ağır Ceza Mahkemesinde E.2014/84 sayılı dosya üzerinden devam olunan yargılamada 15/5/2014 tarihinde yapılan duruşmaya başvuru, tutuklu olarak bulunduğu İzmir 4 No.lu T Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumundan Sesli ve Görüntülü Bilişim Sistemi (SEGBİS) aracılığıyla katılarak tahliyesine karar verilmesini talep etmiştir. Başvuru müdafinin de aynı duruşmada hazır olduğu ve başvurunun tahliyesine karar verilmesini talep ettiği anlaşılmıştır. Mahkeme, talepleri kabul etmeyerek tutukluluk hâlinin devamına karar vermiştir.

19. Başvuru 16/5/2014 tarihinde karara itiraz etmiştir. Mardin 1. Ağır Ceza Mahkemesi aynı tarihte itiraza konu kararın yerinde olduğu düşüncesiyle itirazın değerlendirilmesi için dosyanın itiraz merciine gönderilmesine karar vermiştir.

20. İtiraz mercii olan Mardin 2. Ağır Ceza Mahkemesi, Cumhuriyet Savcısı'ndan görüşünü yazılı olarak bildirmesini istemiştir. Savcılık, talebin (itirazın) reddi yönünde yazılı görüşünü Mahkemeye sunmuştur. Mahkemece dosya üzerinden yapılan inceleme sonunda 23/5/2014 tarihinde, Cumhuriyet Savcısı'nın yazılı görüşü doğrultusunda itirazın kesin olarak reddine karar verilmiştir.

21. Anılan karar 26/5/2014 tarihinde başvurucuya tebliğ edilmiştir.

22. Başvurucu 2014/10405 numaralı başvuru bakımından 24/6/2014 tarihinde süresinde bireysel başvuruda bulunmuştur.

23. Yargılamanın devamında 6/8/2015 tarihinde yapılan duruşmaya başvuru ve başvuru müdafii bizzat katılarak tahliye talebinde bulunmuşlardır. Mahkemece tutukluluğun devamına karar verilmiştir.

24. Başvurucu 10/8/2015 tarihinde karara itiraz etmiştir. Mardin 1. Ağır Ceza Mahkemesi itiraza konu tutukluluğun devamı kararının yerinde olduğunu belirterek itirazın değerlendirilmesi için dosyanın itiraz merciine gönderilmesine karar vermiştir.

25. İtirazı inceleyen Midyat Ağır Ceza Mahkemesince dosya üzerinden yapılan inceleme sonunda 28/8/2015 tarihinde itirazın kesin olarak reddine karar verilmiştir. Kararda Cumhuriyet Savcısı'nın görüşünün sorulduğuna ya da Savcılık tarafından Mahkemeye görüş bildirildiğine dair herhangi bir ifadeye yer verilmemiştir.

26. Anılan karar 14/9/2015 tarihinde başvurucuya tebliğ edilmiştir.

27. Başvurucu 2015/16156 numaralı başvuru bakımından 1/10/2015 tarihinde süresinde bireysel başvuruda bulunmuştur.

28. 10/11/2016 tarihinde yapılan duruşmada Cumhuriyet Savcısı, davanın esası hakkındaki görüşünü Mahkemeye sözlü olarak bildirmiş; başvurunun isnat edilen tüm suçlardan cezalandırılmasını talep etmiştir.

29. Mahkeme 25/11/2016 tarihinde yaptığı tutukluluk incelemesi sonunda ağır ceza mahkemesinin görevine giren işler bakımından tutuklama tedbirinin en fazla beş yıl süreyle uygulanabileceğini ve başvuru yönünden beş yıllık azami tutukluluk süresinin dolmasına az bir süre kaldığını belirterek başvurunun tahliyesine karar vermiştir. Başvurucu, aynı gün serbest bırakılmıştır.

30. Dava, bireysel başvurunun incelendiği tarih itibarıyla İlk Derece Mahkemesinde derdesttir.

IV. İLGİLİ HUKUK

A. Ulusal Hukuk

31. 4/12/2004 tarihli ve 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu'nun "Tutuklama nedenleri" kenar başlıklı 100. maddesinin ilgili bölümü şöyledir:

"(1) Kuvvetli suç şüphesinin varlığını gösteren somut delillerin ve bir tutuklama nedeninin bulunması halinde, şüpheli veya sanık hakkında tutuklama kararı verilebilir. İşin önemi, verilmesi beklenen ceza veya güvenlik tedbiri ile ölçülü olmaması halinde, tutuklama kararı verilemez.

(2) Aşağıdaki hallerde bir tutuklama nedeni var sayılabilir:

a) Şüpheli veya sanığın kaçması, saklanması veya kaçacağı şüphesini uyandıran somut olgular varsa.

b) Şüpheli veya sanığın davranışları;

1. Delilleri yok etme, gizleme veya değiştirme,

2. Tanık, mağdur veya başkaları üzerinde baskı yapılması girişiminde bulunma,

Hususlarında kuvvetli şüphe oluşturuyorsa.

(3) Aşağıdaki suçların işlendiği hususunda kuvvetli şüphe sebeplerinin varlığı halinde, tutuklama nedeni var sayılabilir:

a) 26.9.2004 tarihli ve 5237 sayılı Türk Ceza Kanununda yer alan; (2)

...

2. Kasten öldürme (madde 81, 82, 83),

...

10. Devletin Güvenliğine Karşı Suçlar (madde 302, 303, 304, 307, 308),

..."

32. 5271 sayılı Kanun'un "Tutuklama kararı" kenar başlıklı 101. maddesinin (1), (2) ve (5) numaralı fıkraları şöyledir:

"(1) Soruşturma evresinde şüphelinin tutuklanmasına Cumhuriyet savcısının istemi üzerine sulh ceza hâkimi tarafından, kovuşturma evresinde sanığın tutuklanmasına Cumhuriyet savcısının istemi üzerine veya re'sen mahkemece karar verilir. Bu istemlerde mutlaka gerekçe gösterilir ve adli kontrol uygulamasının yetersiz kalacağını belirten hukukî ve fiilî nedenlere yer verilir.

(2) (Değişik: 2/7/2012-6352/97 md.) Tutuklamaya, tutuklamanın devamına veya bu husustaki bir tahliye isteminin reddine ilişkin kararlarda;

a) Kuvvetli suç şüphesini,

b) Tutuklama nedenlerinin varlığını,

c) Tutuklama tedbirinin ölçülü olduğunu,

gösteren deliller somut olgularla gerekçelendirilerek açıkça gösterilir. Kararın içeriği şüpheli veya sanığa sözlü olarak bildirilir, ayrıca bir örneği yazılmak suretiyle kendilerine verilir ve bu husus kararda belirtilir.

...

(5) Bu madde ile 100 üncü madde gereğince verilen kararlara itiraz edilebilir."

33. 5271 sayılı Kanun'un "Tutuklulukta geçecek süre" kenar başlıklı 102. maddesinin (2) numaralı fıkrası şöyledir:

"Ağır ceza mahkemesinin görevine giren işlerde, tutukluluk süresi en çok iki yıldır. Bu süre, zorunlu hallerde, gerekçesi gösterilerek uzatılabilir; uzatma süresi toplam üç yılı geçemez."

34. 5271 sayılı Kanun'un "Tazminat istemi" kenar başlıklı 141. maddesinin (1) numaralı fıkrasının ilgili bölümü şöyledir:

"Suç soruşturması veya kovuşturması sırasında;

...

d) Kanuna uygun olarak tutuklandığı hâlde makul sürede yargılama mercii huzuruna çıkarılmayan ve bu süre içinde hakkında hüküm verilmeyen,

...

Kişiler, maddî ve manevî her türlü zararlarını, Devletten isteyebilirler."

35. 5271 sayılı Kanun'un "Tazminat isteminin koşulları" kenar başlıklı 142. maddesinin (1) numaralı fıkrası şöyledir:

"Karar veya hükümlerin kesinleştiğinin ilgisine tebliğinden itibaren üç ay ve her hâlde karar veya hükümlerin kesinleşme tarihini izleyen bir yıl içinde tazminat isteminde bulunulabilir."

36. 5271 sayılı Kanun'un "Karar" kenar başlıklı 271. maddesinin (1) numaralı fıkrası şöyledir:

"Kanunda yazılı olan hâller saklı kalmak üzere, itiraz hakkında duruşma yapılmaksızın karar verilir. Ancak, gerekli görüldüğünde Cumhuriyet savcısı ve sonra müdafî veya vekil dinlenir."

37. 26/9/2004 tarihli ve 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'nun "Nitelikli hâller" kenar başlıklı 82. maddesinin ilgili bölümü şöyledir:

"Kasten öldürme suçunun;

a) Tasarlayarak,

...

g) Kişinin yerine getirdiği kamu görevi nedeniyle,

...

İşlenmesi halinde, kişi ağırlaştırılmış müebbet hapis cezası ile cezalandırılır."

38. 5237 sayılı Kanun'un "Devletin birliğini ve ülke bütünlüğünü bozmak" kenar başlıklı 302. maddesinin (1) numaralı fıkrası şöyledir:

"Devlet topraklarının tamamını veya bir kısmını yabancı bir devletin egemenliği altına koymaya veya Devletin bağımsızlığını zayıflatmaya veya birliğini bozmaya veya Devletin egemenliği altında bulunan topraklardan bir kısmını Devlet idaresinden ayırmaya yönelik bir fiil işleyen kimse, ağırlaştırılmış müebbet hapis cezası ile cezalandırılır."

B. Uluslararası Hukuk

39. Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin (Sözleşme) "Özgürlük ve güvenlik hakkı" kenar başlıklı 5. maddesinin (4) numaralı fıkrası şöyledir:

"Yakalama veya tutulma yoluyla özgürlüğünden yoksun kılınan herkes, tutulma işleminin yasaya uygunluğu hakkında kısa süre içinde karar verilmesi ve eğer tutulma yasaya aykırı ise serbest bırakılması için bir mahkemeye başvurma hakkına sahiptir."

40. Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi (AİHM), Sözleşme'nin 5. maddesinin (4) numaralı fıkrası kapsamında yer verilen ilk güvencenin, tutukluluk hâline itirazı değerlendirecek bir mahkeme önüne çıkma hakkı olduğunu belirtmektedir. Buna göre suç isnadı nedeniyle tutulan kişiler için duruşma yapılması gereklidir (Nikolova/Bulgaristan [BD], B. No: 31195/96, 25/3/1999, § 58; Reinprecht/Avusturya, B. No: 67175/01, 15/11/2005, § 31). Tutukluluğa itirazı değerlendirecek hâkim karşısına makul aralıklarla çıkma imkânı bu kişilere sağlanmalıdır (Knebl/Çek Cumhuriyeti, B. No: 20157/05, 28/10/2010, § 85).

41. Bununla birlikte AİHM, sanığın tutukluluğuna karar veren ilk derece mahkemesinde hâkim karşısına çıkarılmış olduğu hâllerde itirazın incelenmesi sırasında hâkim karşısına çıkarılmamasının -tarafaların eşitliği ilkesi gözetildiği müddetçe- tek başına Sözleşme'nin 5. maddesinin (4) numaralı fıkrasının ihlali anlamına gelmediğini belirtmektedir (Altınok/Türkiye, B. No: 31610/08, 29/11/2011, § 54; Saghinadze ve diğerleri/Gürcistan, B. No: 18768/05 27/5/2010, § 150).

V. İNCELEME VE GEREKÇE

42. Mahkemenin 25/5/2017 tarihinde yapmış olduğu toplantıda başvuru incelenip gereği düşünüldü:

A. Tutuklamanın Hukuki Olmadığına İlişkin İddia

1. Başvurucunun İddiaları ve Bakanlık Görüşü

43. Başvurucu; soruşturma mercilerince yetersiz delillere dayanılarak suçlandığını, isnat edilen suçu işlediğine ilişkin somut olguların bulunmadığını, olayda kuvvetli suç şüphesinin mevcut olmadığını, kolluk görevlilerinin ifadesini almak üzere evine geldiğini öğrenmesi üzerine kendiliğinden karakola gitmesi karşısında kaçma ve delilleri karartma şüphesinin bulunmadığı gözetilmeksizin tutuklandığını belirterek Anayasa'nın 19. maddesinde güvence altına alınan kişi hürriyeti ve güvenliği hakkının ihlal edildiğini ileri sürmüştür.

44. Bakanlık görüşünde, Anayasa Mahkemesinin önceki kararlarına ve bu kapsamda sunulan görüşlerine atfen başvurunun bu bölümdeki şikâyetleri hakkında görüş sunulmayacağı bildirilmiştir.

2. Değerlendirme

45. Anayasa'nın 19. maddesinin üçüncü fıkrasının birinci cümlesi şöyledir:

"Suçluluğu hakkında kuvvetli belirti bulunan kişiler, ancak kaçmalarını, delillerin yok edilmesini veya değiştirilmesini önlemek maksadıyla veya bunlar gibi tutuklamayı zorunlu kılan ve kanunda gösterilen diğer hallerde hâkim kararıyla tutuklanabilir."

46. Başvurucunun tutuklanmasının hukuki olmadığına ilişkin bu bölümdeki iddialarının Anayasa'nın 19. maddesinin üçüncü fıkrası kapsamında incelenmesi gerekir.

a. Genel İlkeler

47. Anayasa'nın 19. maddesinin birinci fıkrasında herkesin kişi hürriyeti ve güvenliği hakkına sahip olduğu ilke olarak ortaya konduktan sonra ikinci ve üçüncü fıkralarında, şekil ve şartları kanunda gösterilmek şartıyla kişilerin özgürlüğünden mahrum bırakılabileceği durumlar sınırlı olarak sayılmıştır. Dolayısıyla kişi hürriyeti ve güvenliği hakkının kısıtlanması ancak Anayasa'nın anılan maddesi kapsamında belirlenen durumlardan herhangi birinin varlığı hâlinde söz konusu olabilir (*Murat Narman*, B. No: 2012/1137, 2/7/2013, § 42).

48. Kişi hürriyeti ve güvenliği hakkına yönelik müdahale, temel hak ve özgürlüklerin sınırlandırılmasına ilişkin ölçütlerin belirlendiği Anayasa'nın 13. maddesinde belirtilen koşulları yerine getirmediği müddetçe Anayasa'nın 19. maddesinin ihlalini teşkil edecektir. Bu sebeple sınırlamanın -Anayasa'nın 13. maddesinde öngörülen ve tutuklama tedbirinin niteliğine uygun düşen- kanun tarafından öngörülme, Anayasa'nın 19. maddesinin üçüncü fıkrasında belirtilen haklı sebeplerden bir veya daha fazlasına dayanma ve ölçülülük ilkesine aykırı olmama koşullarına uygun olup olmadığının belirlenmesi gerekir (*Halas Aslan*, B. No: 2014/4994, 16/2/2017, §§ 53,54).

49. Anayasa'nın 13. maddesinde temel hak ve hürriyetlerin ancak kanunla sınırlandırılabileceği hükme bağlanmıştır. Öte yandan Anayasa'nın 19. maddesinde kişi hürriyeti ve güvenliği hakkının sınırlandırılacağı durumların şekil ve şartlarının kanunda gösterilmesi kuralına yer verilmiştir. Bu bağlamda birbirleriyle uyumlu olan Anayasa'nın 13. ve 19. maddeleri uyarınca kişi hürriyetine ilişkin müdahale olarak tutuklamanın kanuni bir dayanağının bulunması zorunludur (*Murat Narman*, § 43; *Halas Aslan*, § 55).

50. Diğer taraftan Anayasa'nın 13. maddesinde, temel hak ve hürriyetlerin yalnızca Anayasa'nın ilgili maddelerinde belirtilen sebeplere bağlı olarak sınırlandırılacağı düzenlemesine yer verilmiştir. Anayasa'nın 19. maddesinin üçüncü fıkrasında; tutuklamaya kimler hakkında, hangi hâllerde ve kimin tarafından karar verileceği açıklanmıştır. Maddede, suçluluğu hakkında kuvvetli belirti bulunan kişilerin ancak kaçmalarını, delilleri yok etmelerini veya değiştirmelerini önlemek maksadıyla veya bunlar gibi tutuklamayı zorunlu kılan ve kanunda gösterilen diğer hâllerde hâkim kararıyla tutuklanabilecekleri belirtilmiştir (*Halas Aslan*, § 57).

51. Buna göre tutuklama, ancak "suçluluğu hakkında kuvvetli belirti bulunan kişiler" bakımından mümkündür. Bir başka anlatımla tutuklamada meşru bir amacın olması için ön koşul, kişinin suçluluğu hakkında kuvvetli belirtinin bulunmasıdır. Bu husus, tutuklama tedbiri için aranan olmazsa olmaz unsurdur. Bunun için suçlamanın kuvvetli sayılabilecek inandırıcı delillerle desteklenmesi gerekir. İnanırıcı delil sayılabilecek olgu ve bilgilerin niteliği büyük ölçüde somut olayın kendine özgü şartlarına bağlıdır (*Mustafa Ali Balbay*, B. No: 2012/1272, 4/12/2013, § 72).

52. Başlangıçtaki bir tutuklama için kuvvetli suç şüphesinin bulunduğu tüm delilleriyle birlikte ortaya konulması her zaman mümkün olmayabilir. Tutmanın bir amacı da kişi hakkındaki şüpheleri teyit etmek veya çürütmek suretiyle ceza soruşturmasını/kovuşturmasını ilerletmektir (*Dursun Çiçek*, B. No: 2012/1108, 16/7/2014, § 87). Bu nedenle yakalama veya tutuklama anında delillerin yeterli düzeyde toplanmış olması mutlaka gerekli değildir. Dolayısıyla suç isnadına esas teşkil edecek şüphelere dayanak oluşturan olgular ile ceza yargılamasının sonraki aşamalarında tartışılacak olan ve mahkûmiyete gerekçe oluşturacak olguların aynı düzeyde değerlendirilmemesi gerekir (*Mustafa Ali Balbay*, § 73).

53. Öte yandan Anayasa'nın 19. maddesinin üçüncü fıkrasında, tutuklamanın "kaçma" ya da "delillerin yok edilmesini veya değiştirilmesini" önlemek amacıyla verilebileceği belirtilmiştir. Bununla birlikte Anayasa koyucu, tutuklama nedenlerine ilişkin olarak "*bunlar gibi tutuklamayı zorunlu kılan ve kanunda gösterilen diğer hâllerde*" ibaresine yer vermek suretiyle hem tutuklama nedenlerinin Anayasa'da ifade edilenlerle sınırlı olmadığını belirtmiş hem de bunların dışında bir tutuklama nedeninin ancak kanunla düzenlenmesini mümkün kılmıştır. Anayasa'nın, tutuklamanın meşru nedenlerinin belirlenmesi bakımından kanun koyucuya takdir hakkı tanıdığı görülmektedir (*Halas Aslan*, § 58).

54. Tutuklama nedenlerinin düzenlendiği 5271 sayılı Kanun'un 100. maddesinde, kişilerin ancak haklarında suç işlediklerine dair kuvvetli şüphelerin varlığını gösteren olguların ve bir tutuklama nedeninin bulunması hâlinde tutuklanabileceği belirtildikten sonra tutuklama nedenleri sayılmıştır. Buna göre şüpheli veya sanığın kaçması, saklanması veya kaçacağı şüphesini uyandıran somut olguların bulunması; şüpheli veya sanığın davranışlarının delilleri yok etme, gizleme veya değiştirme; tanık, mağdur veya başkaları üzerinde baskı yapılması girişiminde bulunma hususlarında kuvvetli şüphe oluşturmaları hâllerinde tutukluluk kararı verilebilecektir. Maddede ayrıca işlendiği konusunda kuvvetli şüphe bulunması şartıyla tutuklama nedeninin varsayılabilmesi suçlara ilişkin bir liste bulunmaktadır (*Ramazan Aras*, B. No: 2012/239, 2/7/2013, § 46; *Halas Aslan*, § 59).

55. Anayasa'nın 13. maddesinde temel hak ve özgürlüklere yönelik sınırlamaların "ölçülülük" ilkesine aykırı olamayacağı belirtilmiştir. Anayasa'nın 19.

maddesinin üçüncü fıkrasında yer alan "tutuklamayı zorunlu kılan" ibaresiyle de tutuklamanın ölçülü olması gerektiğine işaret edilmektedir. Anılan Anayasa hükümlerine paralel bir şekilde 5271 sayılı Kanun'un 100. maddesinde; işin önemi, verilmesi beklenen ceza veya güvenlik tedbiri ile ölçülü olmaması hâlinde tutuklama kararı verilemeyeceği ifade edilmiştir (*Halas Aslan*, § 72).

56. Anayasa'nın 13. maddesinde yer alan "ölçülülük" ilkesini gözetmek öncelikle tutuklama tedbirini uygulayan yargı mercilerinin görevidir. Bu nedenle bir ceza soruşturması veya kovuşturması kapsamında uygulanan tutuklama tedbirinin ölçülü olup olmadığı öncelikle tutukluluğa ilişkin kararların gerekçeleri üzerinden tespit edilebilir (*Murat Narman*, § 62). Bir kişinin gerekçeden yoksun bir yargı kararıyla tutuklanması kabul edilemez. Bununla beraber tutukluluğu meşru kılan gerekçeler gösterilerek bir şüpheli ya da sanığın tutuklanması mümkündür. Ancak aşırı derecede kısa gerekçelerle ve hiçbir yasal hüküm gösterilmeden tutuklama kararı vermek, bu çerçevede değerlendirilmemelidir (*Hanefi Avcı*, B. No: 2013/2814, 18/6/2014, § 70).

57. Tutukluluğa ilişkin kararların gerekçelerinde, tutuklamanın ön şartı olan "kişinin suçluluğu hakkında kuvvetli belirti bulunduğu" nun ayrıca "tutuklama nedenleri" nin ortaya konulması gerekmektedir. Bu husus tutuklama kararlarının düzenlendiği 5271 sayılı Kanun'un 101. maddesinin (2) numaralı fıkrasında da ifade edilmiştir. Buna göre tutuklamaya ilişkin kararlarda; kuvvetli suç şüphesini, tutuklama nedenlerinin varlığını ve tutuklama tedbirinin ölçülü olduğunu gösteren deliller somut olgularla gerekçelendirilerek açıkça gösterilecektir (*Halas Aslan*, § 75). Diğer taraftan tutukluluğun ölçülü olduğunun söylenebilmesi için buna ilişkin kararlarda öncelikle adli kontrol tedbirlerinin tutuklamayla ulaşılmak istenen meşru amaç bakımından neden yeterli olmadığı ortaya konmalıdır. Bu husus tutuklama istemleri yönünden 5271 sayılı Kanun'un 101. maddesinin (1) numaralı fıkrasında da ifade edilmiştir (*Halas Aslan*, § 79).

b. İlkelerin Olaya Uygulanması

58. Başvurucu, biri asker diğeri istihbarat görevlisi olan iki kişinin silahlı saldırı sonucu öldürülmesi olayına ilişkin olarak yürütülen soruşturma kapsamında söz konusu silahlı saldırıyı gerçekleştiren kişilerden biri olduğu iddiasıyla 5271 sayılı Kanun'un 100. maddesi uyarınca tutuklanmıştır. Bu itibarla başvurucunun kişi hürriyeti ve güvenliği hakkına tutuklama suretiyle yapılan müdahalenin kanuni bir temeli bulunmaktadır.

59. Başvurucu hakkında verilen tutuklama kararındaki gerekçeler (bkz. § 12) dikkate alındığında kuvvetli suç şüphesine ve tutuklama nedenlerine ilişkin olarak Mahkeme tarafından yapılan değerlendirmeler karşısında anılan müdahalenin Anayasa ve Kanun'un öngördüğü anlamda meşru bir amacının bulunduğu görülmektedir.

60. Kişi hürriyeti ve güvenliği hakkı kapsamında ilk tutuklamaya ilişkin yargısal denetimin en önemli parçası, Anayasa'nın 19. maddesinin üçüncü fıkrasında tutuklama tedbirine başvurma zorunlu koşulları arasında sayılan suçun işlendiğine dair "kuvvetli belirti" bulunup bulunmadığı hususudur. Bu kapsamda bir suçun işlenmiş olabileceğine ilişkin ciddi belirtilerin varlığı ilk tutma bakımından yeterli olabilir (*Hikmet Kopar ve diğerleri* [GK], B. No: 2014/14061, 8/4/2015, § 84).

61. Başvurucunun tutuklanmasına konu olayda soruşturma mercilerinin tespitine göre iki kamu görevlisinin öldürülmesi, PKK/KCK terör örgütü adına yayın yapan bir İnternet sitesinde 23/11/2011 tarihinde yayımlanan haberde üstlenilmiştir. Diğer taraftan olayda kullanılan aracın daha önceden çalındığına ilişkin polis kaydının

bulunduğu belirtilmiştir. Düzenlenen iddianameye göre başvuru, (sanık) B.T. ile birlikte olayda kullandıkları aracı -çalıntı olduğunu bilerek- sırf bu eylemde kullanmak amacıyla almış; olay günü de yapılan plan doğrultusunda B.T. ile birlikte otomatik silahlarla ateş ederek iki kamu görevlisini öldürmüştür. İddianamede delil olarak özellikle olay yeri inceleme tutanakları, gizli tanık beyanı, teşhis tutanakları, ekspertiz raporları, inceleme rapor ve tutanakları, HTS kayıtları ve şüphelilerin savunmalarına dayanıldığı görülmüştür (bkz. §§ 14, 15).

62. Başvuru hakkında verilen tutuklama kararında açıklanan gerekçeler, iddianame ile başvurucuya isnat edilen ve yukarıda özetlenen eylemler ile bu eylemlere ilişkin olarak dayanan delillerin içeriği birlikte değerlendirildiğinde başvuru yönünden suç işlemiş olabileceğinden şüphelenilmesi için inandırıcı delillerin bulunduğu sonucuna varılmıştır.

63. Diğer taraftan yargılanmasına devam olunan başvuru için uygulanan tutuklama tedbirinin ölçülü olup olmadığı değerlendirilirken anayasal denetimin tutuklamaya ilişkin süreç ile tutuklama gerekçeleri üzerinden yapılması gerekir (*Erdem Gül ve Can Dundar* [GK], B. No: 2015/18567, 25/2/2016, § 79; *Mehmet Baransu* (2), B. No: 2015/7231, 17/5/2016, § 136).

64. Öncelikle terör suçlarının soruşturması kamu makamlarını ciddi zorluklarla karşı karşıya bırakmaktadır. Bu nedenle kişi hürriyeti ve güvenliği hakkı, adli makamlar ve güvenlik görevlilerinin -özellikle organize olanlar olmak üzere- suçlarla ve suçlulukla etkili bir şekilde mücadelesini aşırı derecede güçleştirmeye neden olabilecek şekilde yorumlanmamalıdır (*Süleyman Bağrıyanık ve diğerleri*, B. No: 2015/9756, 16/11/2016, § 214).

65. Başvuru hakkında tutuklama kararı verilirken Mahkemenin tutuklama nedeni olarak suçun niteliğine, kaçma şüphesinin bulunmasına, delil durumuna ve suçun tutuklama nedeni bulunduğu varsayılabilen katalog suçlardan olmasına dayandığı görülmektedir.

66. Kendisine ulaşamadığı ve delillerin karartılması ihtimalinin bulunduğu gerekçesiyle soruşturma mercilerinin başvuru hakkında yakalama emri çıkardığı, hakkında yakalama emri çıkarılmasından beş gün sonra başvurunun gözaltına alındığı anlaşılmıştır. Diğer taraftan başvurunun tutuklandığı kamu görevlisini görevinden dolayı tasarlayarak öldürme suçu, Türk hukuk sisteminin öngördüğü en ağır yaptırım olan "ağılaştırılmış müebbet hapis" cezasını gerektirmektedir. Isnat edilen suça ilişkin kanunda öngörülen cezanın ağırlığı, kaçma şüphesine işaret eden durumlardan biridir (*Hüseyin Burçak*, B. No: 2014/474, 3/2/2016, § 61). Ayrıca başvurucuya isnat edilen biri asker diğeri istihbaratçı olan iki kamu görevlisinin silahlı saldırı sonucu öldürülmesi olayı PKK tarafından üstlenilmiş, başvurunun da bu terör örgütü ile ilgisinin olduğuna dair birtakım delillere ulaşılmıştır (bkz. § 15). PKK'nın yurt içinde ve yurt dışındaki faaliyetleri dolayısıyla bu terör örgütü adına iki kamu görevlisini öldürmekle suçlanan başvurunun serbest bırakıldığında yurt içinde saklanması veya yurt dışına çıkması ve burada barınması imkânı diğer kişilere göre çok daha fazladır (Benzer yöndeki bir değerlendirme için bkz. *Yıldırım Atas*, B. No: 2014/4459, 26/10/2016, § 61). Bu itibarla olayda tutuklama nedenlerinin bulunduğu sonucuna varılmıştır.

67. Öte yandan soruşturma konusu silahlı saldırı olayının gerçekleşmesinden dört gün sonra hakkında yakalama emri düzenlenen başvurunun gözaltına alındıktan iki gün sonra tutuklandığı dikkate alındığında soruşturma süreci bakımından tutuklamanın ölçülü/gerekli olmadığı sonucuna varılması için herhangi bir nedenin bulunmadığı anlaşılmıştır.

68. Açıklanan nedenlerle başvuru hukukî tutuklanmasının hukukî olmadığı iddiasına ilişkin olarak bir ihlalin bulunmadığı açık olduğundan başvurunun bu kısmının *açıkça dayanaktan yoksun olması* nedeniyle kabul edilemez olduğuna karar verilmesi gerekir.

B. Tutukluluğun Makul Süreyi Aştığına İlişkin İddia

1. Başvurucunun İddiaları ve Bakanlık Görüşü

69. Başvurucu, yalnızca suçun niteliği gözetilerek matbu gerekçelerle tutukluluğunun devamına karar verildiğini ve bu kararlarda adli kontrolün yetersiz kalma nedenlerinin açıklanmadığını belirterek Anayasa'nın 19. maddesinde güvence altına alınan kişi hürriyeti ve güvenliği hakkının ihlal edildiğini ileri sürmüştür.

70. Bakanlık görüşünde, Anayasa Mahkemesinin önceki kararlarına ve bu kapsamda sunulan görüşlerine atfen başvuru hukukî tutukluluğunun bu bölümdeki şikâyetleri hakkında görüş sunulmayacağı bildirilmiştir.

2. Değerlendirme

71. Anayasa'nın 148. maddesinin üçüncü fıkrasının son cümlesi şöyledir:

"Başvuruda bulunabilmek için olağan kanun yollarının tüketilmiş olması şarttır."

72. 30/3/2011 tarihli ve 6216 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun'un *"Bireysel başvuru hakkı"* kenar başlıklı 45. maddesinin (2) numaralı fıkrası şöyledir:

"İhlale neden olduğu ileri sürülen işlem, eylem ya da ihmal için kanunda öngörölmüş idari ve yargısal başvuru yollarının tamamının bireysel başvuru yapılmadan önce tüketilmiş olması gerekir."

73. Yukarıda belirtilen Anayasa ve Kanun hükümleri gereğince Anayasa Mahkemesine bireysel başvuru, iddia edilen hak ihlallerinin derece mahkemelerince düzeltilmemesi hâlinde başvurulabilecek ikincil nitelikte bir kanun yoludur. Bireysel başvuru yolunun ikincil niteliği gereği Anayasa Mahkemesine bireysel başvuruda bulunabilmek için öncelikle olağan kanun yollarının tüketilmesi zorunludur (*Ayşe Zıraman ve Cennet Yeşilyurt*, B. No: 2012/403, 26/3/2013, § 17).

74. Anayasa Mahkemesi, tutukluluğun kanunda öngörölen azami süreyi veya makul süreyi aştığı iddiasıyla yapılan bireysel başvurular bakımından bireysel başvurunun incelendiği tarih itibarıyla başvuru tahliye edilmiş ise asıl dava sonuçlanmamış da olsa -ilgili Yargıtay içtihatlarına atıf yaparak- 5271 sayılı Kanun'un 141. maddesinde öngörölen tazminat davası açma imkânının tüketilmesi gereken etkili bir hukuk yolu olduğu sonucuna varmıştır (*Erkam Abdurrahman Ak*, B. No: 2014/8515, 28/9/2016, §§ 48-62; *İrfan Gerçek*, B. No: 2014/6500, 29/9/2016, §§ 33-45).

75. Somut olayda bireysel başvuruda bulunduktan sonra 25/11/2016 tarihinde tahliyesine karar verilen başvuru hukukî tutukluluğunun makul süreyi aştığına ilişkin iddiası, 5271 sayılı Kanun'un 141. maddesi kapsamında açılacak davada incelenebilir. Bu madde kapsamında açılacak dava sonucuna göre başvuru hukukî tutukluluğunun makul süreyi aştığının tespiti hâlinde görevli mahkemece başvuru hukukî lehine tazminata da hükmedilebilecektir. Buna göre 5271 sayılı Kanun'un 141. maddesinde belirtilen dava yolu, başvuru hukukî durumuna uygun telafi kabiliyetini haiz etkili bir hukuk yoludur ve bu olağan başvuru yolu tüketilmeden yapılan bireysel başvurunun incelenmesi bireysel başvurunun "ikincillik niteliği" ile bağdaşmamaktadır.

76. Açıklanan nedenlerle başvuru tutukluluğun makul süreyi aştığı iddiasına ilişkin olarak yargısal başvuru yolları tüketilmeden bireysel başvuru yapıldığı anlaşıldığından başvurunun bu kısmının *başvuru yollarının tüketilmemiş olması* nedeniyle kabul edilemez olduğuna karar verilmesi gerekir.

C. Tutukluluğa İtiraz İncelemesinin Duruşmasız Yapıldığına İlişkin İddia

1. Başvurucunun İddiaları ve Bakanlık Görüşü

77. Başvurucu, (2014/10405 numaralı başvurusunda) tutukluluğa itiraz incelemesinin duruşmalı olarak yapılması gerekirken Mahkemece dosya üzerinden inceleme yapıldığını belirterek Sözleşme'nin 5. maddesinin (4) numaralı fıkrasının ihlal edildiğini ileri sürmüştür.

78. Bakanlık görüşünde, Anayasa Mahkemesinin önceki kararlarına ve bu kapsamda sunulan görüşlerine atfen başvuru bu bölümdeki şikâyetleri hakkında görüş sunulmayacağı bildirilmiştir. Bakanlık, bununla birlikte başvuru yargılandığı davada 15/5/2014 tarihinde yapılan duruşmada SEGBİS yoluyla beyanı alındıktan sekiz gün sonra itirazın karara bağlandığına değinmiştir.

79. Başvurucu, Bakanlık görüşüne karşı beyanında bu bölümdeki iddialarına ilişkin ek bir açıklamada bulunmamıştır.

2. Değerlendirme

80. Anayasa'nın 19. maddesinin sekizinci fıkrası şöyledir:

"Her ne sebeple olursa olsun, hürriyeti kısıtlanan kişi, kısa sürede durumu hakkında karar verilmesini ve bu kısıtlamanın kanuna aykırılığı halinde hemen serbest bırakılmasını sağlamak amacıyla yetkili bir yargı merciine başvurma hakkına sahiptir."

81. Başvurucu, bu bölümdeki şikâyetlerine ilişkin olarak Anayasa'nın herhangi bir maddesine atıf yapmaksızın Sözleşme'nin 5. maddesinin (4) numaralı fıkrasının ihlal edildiğini ileri sürmüştür. Anayasa Mahkemesi, olayların başvuru tarafından yapılan hukuki nitelendirmesi ile bağlı olmayıp olay ve olguların hukuki tavsifini kendisi takdir eder (*Tahir Canan*, B. No: 2012/969, 18/9/2013, § 16). Başvurucunun tutukluluğa itiraz incelemesinin duruşmasız olarak yapılması dolayısıyla silahların eşitliği ve çelişmeli yargılama ilkelerine riayet edilmediğine yönelik iddiasının Anayasa'nın 19. maddesinde güvence altına alınan kişi hürriyeti ve güvenliği hakkı kapsamında incelenmesi gerekir.

a. Genel İlkeler

82. Anayasa'nın 19. maddesinin sekizinci fıkrası göre hürriyeti kısıtlanan bir kimsenin kısa sürede durumu hakkında karar verilmesini ve bu kısıtlamanın kanuna aykırılığı hâlinde hemen serbest bırakılmasını sağlamak amacıyla yetkili bir yargı merciine başvurma hakkı bulunmaktadır (*Mehmet Haberal*, B. No: 2012/849, 4/12/2013, § 122). Fıkra kısıtlama sebebi bakımından bir ayırım yapılmadığından başvuru hakkı, elbette suç şüphesine dayalı tutuklama nedeniyle özgürlüğünden yoksun bırakılmayı da kapsamaktadır (*Mustafa Başer ve Metin Özçelik*, B. No: 2015/7908, 20/1/2016, § 165).

83. Serbest bırakılmak amacıyla yetkili yargı merciine yapılması gereken başvurudan söz edildiğinden anılan hakkın uygulanması ancak talep hâlinde söz konusu olabilecektir. Dolayısıyla burada belirtilen bir yargı merciine başvurma hakkı, suç

insanıyla hürriyetinden yoksun bırakılan kimseler bakımından tahliye talebinin yanı sıra tutuklama, tutukluluğun devamı ve tahliye talebinin reddi kararlarına karşı yapılan itirazların incelenmesi sırasında da uygulanması gereken bir güvencedir (*Mehmet Haberal*, § 123).

84. Bununla birlikte 5271 sayılı Kanun'un 108. maddesine göre şüpheli veya sanığın istemi olmaksızın tutukluluğun resen incelenmesi durumunda, hürriyeti kısıtlanan kişiye tanınan yargı merciiine başvurma hakkı kapsamında bir değerlendirme yapılmadığından bu incelemeler Anayasa'nın 19. maddesinin sekizinci fıkrası kapsamına dâhil değildir (*Firas Aslan ve Hebat Aslan*, B. No: 2012/1158, 21/11/2013, § 32; *Faik Özgür Erol ve diğerleri*, B. No: 2013/6160, 2/12/2015, § 24).

85. Anayasa'nın 19. maddesinin sekizinci fıkrasında, serbest bırakılmayı sağlamak amacıyla başvurulacak yerin bir yargı mercii olması öngörülmüş olduğundan işin doğası gereği burada yapılacak incelemenin yargısal bir niteliği bulunmaktadır. Yargısal nitelikteki bu inceleme sırasında adil yargılanma hakkının tutmanın niteliğine ve koşullarına uygun güvencelerinin sağlanması gerekir. Bu bağlamda tutukluluk hâlinin devamının veya serbest bırakılma taleplerinin incelenmesinde "silahların eşitliği" ve "çelişmeli yargılama" ilkelerine riayet edilmelidir (*Hikmet Yaygın*, B. No: 2013/1279, 30/12/2014, §§ 29, 30).

86. Silahların eşitliği ilkesi, davanın taraflarının usul hakları bakımından aynı koşullara tabi tutulması ve taraflardan birinin diğerine göre daha zayıf bir duruma düşürülmeksizin iddia ve savunmalarını makul bir şekilde mahkeme önünde dile getirme fırsatına sahip olması anlamına gelmektedir. Taraflardan birine tanınıp diğerine tanınmayan avantajın fiilen olumsuz bir sonuç doğurduğuna dair delil bulunmasa da silahların eşitliği ilkesi ihlal edilmiş sayılır (*Bülent Karataş*, B. No: 2013/6428, 26/6/2014, § 70).

87. Çelişmeli yargılama ilkesi ise taraflara dava dosyası hakkında bilgi sahibi olma ve yorum yapma hakkının tanınmasını, bu nedenle tarafların yargılamanın bütününe aktif olarak katılmasını gerektirmektedir. Çelişmeli yargılama ilkesi, silahların eşitliği ilkesi ile yakından ilişkili olup bu iki ilke birbirini tamamlar niteliktedir. Zira çelişmeli yargılama ilkesinin ihlal edilmesi durumunda davasını savunabilmesi açısından taraflar arasındaki denge bozulacaktır (*Bülent Karataş*, § 71).

88. Anayasa'nın 19. maddesinin sekizinci fıkrasından kaynaklanan temel güvencelerden biri de tutukluluğa karşı itirazın hâkim önünde yapılan duruşmalarda etkin olarak incelenmesi hakkıdır. Zira hürriyetinden yoksun bırakılan kimsenin bu duruma ilişkin şikâyetlerini, tutuklanmasına dayanak olan delillerin içeriğine veya nitelendirilmesine yönelik iddialarını, lehine ve aleyhine olan görüş ve değerlendirmelere karşı beyanlarını hâkim/mahkeme önünde sözlü olarak dile getirebilme imkânına sahip olması, tutukluluğa itirazını çok daha etkili bir şekilde yapmasını sağlayacaktır. Bu nedenle kişi, bu haktan düzenli bir şekilde yararlanarak makul aralıklarla dinlenilmeyi talep edebilmelidir (*Firas Aslan ve Hebat Aslan*, § 66; *Süleyman Bağrıyanık ve diğerleri*, § 267; AİHM'in yaklaşımı için bkz. § 40).

89. Öte yandan 5271 sayılı Kanun'un 101. maddesinin (5) numaralı fıkrası ile 267. maddesine göre resen ya da talep üzerine tutukluluk hakkında verilmiş tüm kararlar, mahkeme önünde itiraza konu olabilmektedir (*Süleyman Bağrıyanık ve diğerleri*, § 269). Tutukluluğa ilişkin kararların itiraz incelemesi bakımından aynı Kanun'un 271. maddesinde; itirazın kural olarak duruşma yapılmaksızın karara bağlanacağı, ancak gerekli görüldüğünde Cumhuriyet savcısı ve sonra müdafî veya

vekilin dinlenebileceği düzenlemesine yer verilmiştir (bkz. § 36). Buna göre tutukluluk incelemelerinin ya da tutukluluğa ilişkin itiraz incelemelerinin duruşma açılarak yapılması hâlinde şüpheli, sanık veya müdafinin dinlenilmesi gerekmektedir.

90. Bununla birlikte tutukluluğa ilişkin her kararın itirazının incelenmesinde veya her tahliye talebinin değerlendirilmesinde duruşma yapılması ceza yargılaması sistemini işlemez hâle getirebilecektir. Bu nedenle Anayasa'da öngörülen inceleme usulüne ilişkin güvenceler, duruşma yapmayı gerektirecek özel bir durum olmadığı sürece tutukluluğa karşı yapılacak itirazlar için her durumda duruşma yapılmasını gerektirmez (*Firas Aslan ve Hebat Aslan*, § 73; AİHM uygulaması yönünden bkz. § 41).

b. İlkelerin Olaya Uygulanması

91. Başvurucu, tutukluluğun devamı kararlarından hangisine veya hangilerine karşı yaptığı itiraz(lar)ın incelenmesi sırasında itiraz merciinin duruşma yapmadığını başvuru formu ve eklerinde bildirmemiştir. Bu nedenle başvurunun anılan şikâyetine ilişkin olarak bireysel başvuruya konu ettiği 15/5/2014 tarihli duruşmada verilen tutukluluğun devamı kararına yönelik itirazın incelenmesi ile sınırlı bir değerlendirme yapılmıştır.

92. Başvurucu, Mardin 1. Ağır Ceza Mahkemesinde görülen davada 15/5/2014 tarihinde yapılan duruşmaya tutuklu olarak bulunduğu ceza infaz kurumundan SEGBİS aracılığıyla katılmış; tutukluluğa ilişkin itirazlarını ve tahliye talebini sözlü olarak Mahkemeye bildirmiştir. Aynı duruşmada başvurunun müdafinin de hazır bulunduğu, tutukluluğa yönelik şikâyetlerini sözlü olarak Mahkemeye ifade ettiği ve tahliye talebinde bulunduğu görülmektedir. Duruşma sonunda başvurunun ve müdafinin tahliye talepleri kabul edilmeyerek tutukluluk hâlinin devamına karar verilmiş, anılan karara yönelik itiraz Mardin 2. Ağır Ceza Mahkemesince dosya üzerinden yapılan inceleme sonunda 23/5/2014 tarihinde verilen kararla reddedilmiştir.

93. Dolayısıyla Mardin 1. Ağır Ceza Mahkemesi tarafından başvurunun ve müdafinin dinlendiği, tahliyeyle ilişkin beyan ve taleplerinin alındığı, başvurunun yüzüne karşı tutukluluğun devamına karar verildiğinin açıklandığı tarih (15/5/2014) ile Mardin 2. Ağır Ceza Mahkemesince başvurunun tutukluluğa yönelik itirazının duruşmasız olarak incelendiği tarih (23/5/2014) arasında yalnızca sekiz günlük bir süre bulunmaktadır.

94. Anayasa Mahkemesi, daha önce verdiği kararlarında tutukluluğa itiraz incelemesinin başvurucuların dinlenilmesinden 1 ay 2 gün sonra (*Hikmet Yaygın*, § 35); 1 ay 28 gün sonra (*Mehmet Haberal*, § 128) duruşmasız olarak yapılmasının Anayasa'nın 19. maddesinin sekizinci fıkrasını ihlal etmediği sonucuna varmıştır.

95. Resen ya da talep üzerine tutukluluk hakkında verilmiş tüm kararların bir başka mahkeme önünde itiraza konu edilebildiği ceza usul sisteminde, başvuruya konu dava bakımından tüm itirazların duruşmalı incelenmesi tutukluluk bakımından yargılamanın itiraz merciinde tekrar edilmesi anlamına gelecektir. Bu durumda başvurunun ve müdafinin dinlenilmesinden ve tutukluluğun devamına ilişkin kararın tefhim edilmesinden sekiz gün sonra yapılan itiraz incelemesinin duruşmasız olmasının silahların eşitliği ve çelişmeli yargılama ilkelerini ihlal ettiği söylenemez.

96. Açıklanan nedenlerle başvurunun tutukluluğa itiraz incelemesinin duruşmasız olarak yapıldığı iddiasına ilişkin olarak bir ihlalin bulunmadığı açık olduğundan başvurunun bu kısmının *açıkça dayanaktan yoksun olması* nedeniyle kabul edilemez olduğuna karar verilmesi gerekir.

D. Tutukluluğa İtiraz İncelemelerinde Alınan Savcılık Görüşünün Bildirilmediğine İlişkin İddia

1. Başvurucunun İddiaları ve Bakanlık Görüşü

97. Başvurucu 15/5/2014 ve 6/8/2015 tarihli duruşmalarda verilen tutukluluğun devamı kararlarına yönelik itirazları inceleyen mercilerin Cumhuriyet Savcısı'nın görüşünü sormalarına rağmen bu görüşü kendisine tebliğ etmeden itirazı reddettiklerini ileri sürmüştür.

98. Bakanlık görüşünde, Anayasa Mahkemesinin önceki kararlarına ve bu kapsamda sunulan görüşlerine atfen başvurucunun bu bölümdeki şikâyetleri hakkında görüş sunulmayacağı bildirilmiştir. Bakanlık, bununla birlikte 15/5/2014 tarihli tutukluluğun devamı kararı yönünden itirazı inceleyen Mahkemenin Savcılık görüşünü başvurucuya bildirmesi gerekirken bu bildirimin yapılmadığına değinmiştir.

99. Başvurucu, Bakanlık görüşüne karşı beyanında iddialarının Bakanlık tarafından da açıkça kabul edildiğini belirtmiştir.

2. Değerlendirme

100. Başvurucu, bu bölümdeki şikâyetlerine ilişkin olarak hangi temel hak ve özgürlüğünün ihlal edildiği hususunda bir açıklamada bulunmamıştır. Anayasa Mahkemesi, olay ve olguların hukuki tavsifini kendisi takdir eder (bkz. § 81). Bu itibarla başvurucunun tutukluluğa ilişkin itiraz incelemeleri sırasında alınan Savcılık görüşünden haberdar edilmediğine ilişkin iddiasının Anayasa'nın 19. maddesinde güvence altına alınan kişi hürriyeti ve güvenliği hakkı kapsamında incelenmesi gerekir.

a. Midyat Ağır Ceza Mahkemesinin Kararı Yönünden

101. Anayasa Mahkemesine başvuru konusu olaylarla ilgili delilleri sunmak suretiyle olaylar hakkındaki iddialarını kanıtlamak ve dayanılan Anayasa hükmünün kendisine göre ihlal edildiğine dair açıklamalarda bulunarak hukuki iddialarını ortaya koymak başvurucuya düşer. Başvurucunun kamu gücünün işlem, eylem ya da ihmali nedeniyle ihlal edildiğini ileri sürdüğü hak ve özgürlük ile dayanılan Anayasa hükümlerini, ihlal gerekçelerini, dayanılan deliller ile ihlale neden olduğu ileri sürülen işlem veya kararların neler olduğunu başvuru dilekçesinde belirtmesi şarttır. Başvuru dilekçesinde kamu gücünün ihlale neden olduğu iddia edilen işlem, eylem ya da ihmaliine dair olayların tarih sırasına göre özeti yapılmalı; bireysel başvuru kapsamındaki hak ve özgürlüklerden hangisinin hangi nedenle ihlal edildiği, buna ilişkin gerekçeler ve deliller açıklanmalıdır (*Veli Özdemir*, B. No: 2013/276, 9/1/2014, §§ 19, 20).

102. Somut olayda başvuru 6/8/2015 tarihli duruşmada verilen tutukluluğun devamı kararına yönelik itirazını inceleyen Midyat Ağır Ceza Mahkemesince Cumhuriyet Savcısının görüşünün tebliğ edilmediğini belirtmişse de başvuru formu ve eklerinde Mahkemenin Cumhuriyet Savcısı'ndan görüş sorduğuna ya da Savcılık tarafından Mahkemeye görüş bildirildiğine dair bilgi ya da belge sunulmamıştır. Ayrıca itirazın reddine ilişkin kararda Savcılıktan görüş sorulduğu veya Savcılığın Mahkemeye görüş bildirdiği yönünde bir ifadeye yer verilmemiştir (bkz. § 25). Dolayısıyla anılan kararın verilmesi sürecinde Savcılıktan görüş alındığı ve bu görüşün başvurucuya bildirilmediği yönünde bir olgu tespit edilememiştir.

103. Açıklanan nedenlerle başvurucunun 6/8/2015 tarihli tutukluluğun devamı kararına yönelik itiraz incelemesi sırasında Savcılıktan görüş alındığına ve bu görüşten haberdar edilmediğine dair iddiasının temellendirilmemiş olduğu anlaşıldığından başvurunun bu kısmının *açıkça dayanaktan yoksun olması* nedeniyle kabul edilemez olduğuna karar verilmesi gerekir.

b. Mardin 2. Ağır Ceza Mahkemesinin Kararı Yönünden

104. 6216 sayılı Kanun'un "*Bireysel başvuruların kabul edilebilirlik şartları ve incelenmesi*" kenar başlıklı 48. maddesinin (2) numaralı fıkrası şöyledir:

"Mahkeme, Anayasanın uygulanması ve yorumlanması veya temel hakların kapsamının ve sınırlarının belirlenmesi açısından önem taşımayan ve başvurusunun önemli bir zarara uğramadığı başvurular ile açıkça dayanaktan yoksun başvuruların kabul edilemezliğine karar verebilir."

105. Başvurucunun anılan karara ilişkin olarak ileri sürdüğü ihlal iddiasının niteliği nazara alınarak başvurunun bu bölümünün öncelikle kabul edilebilirlik kriterlerinden olan anayasal ve kişisel önemden yoksun olma kriteri yönünden incelenmesi gerekir.

i. Genel İlkeler

106. Anayasa'nın 148. maddesinin üçüncü fıkrasında herkesin bireysel başvuru hakkına sahip olduğu belirtilmiştir. Buna karşılık 6216 sayılı Kanun'un 48. maddesinin (2) numaralı fıkrasında anayasal ve kişisel önemi düşük olan veya bulunmayan başvuruların esastan incelenmeksizin reddedilebileceği hüküm altına alınmıştır. Anılan düzenlemenin kaynağı, hâkimin küçük/önemsiz işlerle uğraşmaması gerektiğini ifade eden kadim *De minimis non curat praetor* ilkesidir. Bu ilkenin temelinde yatan düşüncelerden biri mahkemelerin asıl işlevlerine odaklanmalarını sağlamak ve buna engel teşkil edecek olan önem derecesi düşük davaların ve başvuruların iş yükü oluşturmamasını önlemektir (K.V. [GK], B. No: 2014/2293, 1/12/2016, § 47).

107. Anılan hükümle anayasal ve kişisel önemden yoksun başvuruların esastan incelenmemesine imkân tanıyan ek bir kabul edilebilirlik kriteri getirilmiştir. Dolayısıyla diğer tüm kabul edilebilirlik kriterlerini taşısa hatta esas hakkında incelemeye geçildiğinde ihlal kararı verilebilecek nitelikte olsa bile Kanun'da belirtilen nitelikteki bir başvuru kabul edilemez bulunabilecektir (K.V., § 55). Kanun'da anayasal ve kişisel önemden yoksun başvuruların kabul edilemez bulunabilmesi için iki koşul öngörülmüştür: "Anayasal önem" olarak adlandırılabilir olan birinci koşul başvurunun Anayasa'nın uygulanması ve yorumlanması veya temel hakların kapsamının ve sınırlarının belirlenmesi açısından önem taşımaması, "kişisel önem" olarak adlandırılabilir olan ikinci koşul ise başvurusunun önemli bir zarara uğramamasıdır (K.V., § 57).

108. Anayasal önem koşulunun uygulanmasıyla ilgili olarak kanun koyucu "Anayasa'nın uygulanması açısından önem taşıma", "Anayasa'nın yorumlanması açısından önem taşıma" ve "temel hakların kapsamının ve sınırlarının belirlenmesi açısından önem taşıma" şeklinde üç unsur belirlemiş olmakla birlikte temel hak ve özgürlüklerle ilgili Anayasa hükümlerinin yorumlanması -işin doğası gereği- temel hak ve özgürlüklerin kapsamının ve sınırlarının belirlenmesini de içermektedir. Bu nedenle anayasal önemin, temel hak ve özgürlüklere ilişkin Anayasa hükümlerinin "yorumlanması" ve "uygulanması" açısından önem taşıma şeklinde ifade edilebilecek iki unsurunun bulunduğunu kabul etmek gerekir (K.V., § 61).

109. İşin doğası ve kanun metni dikkate alındığında bir başvurunun anayasal öneminin bulunduğu sonucuna varılabilmesi için onun bu iki unsurdan biri açısından önem taşımasının yeterli olduğu anlaşılmaktadır. Anayasa hükümlerinin yorumlanması açısından önem taşıma unsurunun başta Anayasa Mahkemesinin bireysel başvuru yoluyla daha önce yorumlamadığı meseleleri kapsadığında kuşku bulunmamaktadır. Bununla birlikte Mahkeme, bir meseleyle ilgili olarak daha önce Anayasa'nın ilgili

hükümlerini yorumlamış olsa bile değişen durumları dikkate alarak yeniden yorumlama ihtiyacı duyabilir. Bu durumda da o meseleye ilişkin başvurunun anayasal öneminin bulunduğu kabul edilmelidir (K.V., §§ 62, 63).

110. Anayasa'nın uygulanması açısından önem taşıma unsuru ise özellikle Anayasa Mahkemesinin Anayasa hükümleriyle ilgili yorumu ile kamu makamları ve derece mahkemelerinin uygulamaları arasındaki farklılıkta kendisini gösterir. Ancak her uygulama farklılığı, başvurunun Anayasa'nın uygulanması açısından "önemli" olduğu anlamına gelmez. Anayasa hükümlerinin uygulanması açısından başvurunun önem taşıdığına söylenebilmesi için kamu makamları ve derece mahkemelerinin belli bir meseleye ilişkin uygulamalarının Anayasa Mahkemesi yorumlarından farklı olması ve bu farklılığın da önemli olması gerekir (K.V., § 64).

111. Kişisel önemin bulunmaması koşulu, başvurunun önemli bir zarara uğramamış olmasını ifade eder. Bu koşul, somut olayın başvurunun kişisel durumu üzerindeki olumsuz etkisinin derecesiyle ilgilidir. Somut olayda ortaya çıkan kişisel zararın önemli olup olmadığını başvurunun subjektif algısı belirlemez. Bu husus başvurunun içinde bulunduğu koşullar da dâhil olmak üzere her olayın kendine özgü koşulları dikkate alınarak ve objektif verilerden hareket edilerek Anayasa Mahkemesi tarafından değerlendirilir (K.V., §§ 66, 67).

112. Zararın parayla ölçülüp ölçülememesi, onun önemini değerlendirme bakımından belirleyici değildir. Parayla ölçülmesi mümkün olmayan zararlar yönünden de anayasal ve kişisel önemden yoksun olma kriterinin uygulanması mümkündür (K.V., § 68).

ii. İlkelerin Olaya Uygulanması

(1) Anayasal Önem Yönünden

113. Başvurucu, tutukluluğa ilişkin itiraz incelemesi sırasında alınan Savcılık görüşünden haberdar edilmediğini ileri sürmüştür. Başvurucunun bu iddiası, kişi hürriyeti ve güvenliği hakkı kapsamında serbest bırakılmak amacıyla bir yargı yerine başvuru yapılması üzerine yapılacak inceleme sırasında uygulanması gereken ve esasen adil yargılanma hakkının güvencelerinden olan "silahların eşitliği" ve "çelişmeli yargılama" ilkelerine ilişkindir.

114. Anayasa Mahkemesi, önüne gelen iddialara ilişkin birçok başvuruda silahların eşitliği ve çelişmeli yargılama ilkelerinin kapsam ve içeriğini belirlemiştir. Bu kapsamda;

- Askeri Yüksek İdare Mahkemesi Başsavcısının görüşünün (*Yaşasın Aslan*, B. No: 2013/1134, 16/5/2013, §§ 32-37; *Kamil Koç*, B. No: 2012/660, 7/11/2013, §§ 42-48; *Ramazan Tosun*, B. No: 2012/998, 7/11/2013, §§ 34-42; *Muharrem Keserci*, B. No: 2012/575, 8/5/2014, §§ 43-55),

- Danıştay Başsavcılığı görüşünün (*Ahmet Teyit Keşli*, B. No: 2013/2237, 18/9/2014, §§ 55-65; *Abduselam Tunç*, B. No: 2013/6986, 5/11/2014, §§ 56-66; *Zeki Güngör*, B. No: 2013/8491, 31/3/2016, §§ 46-57; *Fahri Gösteriş*, B. No: 2013/1297, 13/4/2016, §§ 27-37),

- Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı tebliğnamesinin (*Gürhan Nerse*, B. No: 2013/5957, 30/12/2014, §§ 33-40; *Zekayi Çelebi*, B. No: 2014/5633, 18/5/2016, §§ 25-30; *Özgür Murat Engin*, B. No: 2014/7806, 21/9/2016, §§ 38-44),

- Yeniden yargılama talebine ilişkin inceleme sırasında Cumhuriyet savcısından alınan görüşün (*Laleş Çeliker*, B. No: 2013/8413, 21/9/2016, §§

24-31) taraflara tebliğ edilmemesine ilişkin şikâyetlerin Anayasa Mahkemesi tarafından incelendiği, somut başvuruda dile getirilen şikâyetlere benzer şekilde silahların eşitliği ve çelişmeli yargılama ilkelerinin ihlal edildiği iddialarına ilişkin başvurularda ilgili Anayasa kurallarının yorumlandığı anlaşılmaktadır.

115. Anılan başvurularda başvurucunun yargılama mercileri önündeki başarı şansını zedeleyen her türlü mütalaadan haberdar edilme hakkına sahip olduğu ve bu nitelikteki mütalaalara karşı başvurularda yazılı görüş bildirme olanağının tanınmamasının silahların eşitliği ve çelişmeli yargılama ilkelerini ihlal ettiği sonucuna varılmıştır.

116. Özellikle tutukluluk ve/veya tutukluluğa itiraz incelemeleri sırasında alınan savcılık görüşünün şüpheli/sanık veya müdafine bildirilmemiş olmasının Anayasa'nın 19. maddesinin sekizinci fıkrasının ihlaline sebebiyet verdiği birçok kararda ifade edilmiştir (*Fıras Aslan ve Hebat Aslan*, §§ 76-80; *Ahmet Uğur Soylu*, B. No: 2012/1036, 15/10/2014, §§ 37-40; *Hikmet Yaygın*, §§ 39-42; *Bergin Karaboğa ve Yusuf Aldemir*, B. No: 2014/2626, 27/10/2016, §§ 63-66; *Erman Ergin*, B. No: 2014/2680, 27/10/2016, §§ 33-36).

117. Buna göre Anayasa Mahkemesinin sıklıkla uygulanmış açık bir içtihadının bulunduğu tutukluluk ve/veya tutukluluğa itiraz incelemeleri sırasında alınan Savcılık görüşünün şüpheli/sanık veya müdafine bildirilmemiş olması nedeniyle silahların eşitliği ve çelişmeli yargılama ilkelerinin ihlal edildiğine ilişkin başvurunun, genel bir soruna işaret etmediği gibi Anayasa'nın uygulanması ve yorumlanması veya temel hakların kapsamının ve sınırlarının belirlenmesi açısından da önem taşıdığının ortaya konulamadığı sonucuna varılmıştır.

(2) Kişisel Önem Yönünden

118. Başvurucunun iddiasında dile getirdiği 15/5/2014 tarihli duruşmada verilen tutukluluğun devamı kararına yönelik itirazı inceleyen Mardin 2. Ağır Ceza Mahkemesine Cumhuriyet Savcısı tarafından bildirilen yazılı görüşün içeriği, yalnızca "*talebin (itirazın) reddedilmesi*" şeklindedir.

119. Anılan görüş yazısında, başvurucunun ayrıca cevap vermesini gerektiren daha önce ileri sürülmemiş herhangi yeni bir olgudan bahsedilmemiş hatta hiçbir olguya veya gerekçeye yer verilmemiştir. Öte yandan başvuru; anılan görüş yazısında, cevap vermesini gerekli kılan ve daha önceden haberdar olmadığı yeni bir olgunun bulunduğunu ileri sürmediği gibi bu hususta herhangi bir açıklama da yapmamıştır. Son olarak itirazın reddine ilişkin Mahkeme kararında, hükmün Cumhuriyet Savcısı'nın görüşüne uygun olduğu belirtilmişse de Savcılık görüşünde yer alan herhangi bir olguya atıf yapılması veya bu görüşe dayanılması söz konusu değildir.

120. Tutukluluğa ilişkin itiraz incelemesi sırasında alınan Savcılık görüşünün kendisine bildirilmemesi nedeniyle ciddi anlamda zarar gördüğü, bu görüşün kendisi için ne denli önemli olduğu hususunda başvurucunun herhangi bir açıklamasının bulunmadığı da gözetildiğinde başvurunun bu kısmı açısından önemli bir zararın olmadığı kanaatine varılmıştır.

(3) Sonuç

121. Yukarıda açıklanan nedenlerle başvurunun bu kısmının Anayasa'nın yorumlanması ve uygulanması açısından önem taşımadığı gibi başvurucunun da önemli bir zarara uğramadığı sonucuna varılmaktadır. Nitekim Anayasa Mahkemesi yakın zamanda verdiği bir kararda, hapis cezası ile sonuçlanan bir davanın temyiz incelemesi sırasında Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığının "*hükmün onanmasına*" ilişkin

tebliğnamesinin başvuruçuya (şanığa) tebliğ edilmemesi nedeniyle silahların eşitliği ve çelişmeli yargılama ilkelerinin ihlal edildiği iddiasını benzer gerekçelerle kabul edilemez bulmuştur (*İbrahim Kızılkaya*, B. No: 2014/2517, 5/4/2017, §§ 20-38).

122. Açıklanan gerekçelerle *anayasal ve kişisel önemden yoksun olması* nedeniyle başvurunun bu kısmının diğer kabul edilebilirlik şartları yönünden incelenmeksizin kabul edilemez olduğuna karar verilmesi gerekir.

VI. HÜKÜM

A. 1. Tutuklamanın hukuki olmaması nedeniyle kişi hürriyeti ve güvenliği hakkının ihlal edildiğine ilişkin iddianın *açıkça dayanaktan yoksun olması* nedeniyle KABUL EDİLEMEZ OLDUĞUNA,

2. Tutukluluğun makul süreyi aşması nedeniyle kişi hürriyeti ve güvenliği hakkının ihlal edildiğine ilişkin iddianın *başvuru yollarının tüketilmemiş olması* nedeniyle KABUL EDİLEMEZ OLDUĞUNA,

3. Tutukluluğa itiraz incelemesinin duruşmasız olarak yapılması nedeniyle kişi hürriyeti ve güvenliği hakkının ihlal edildiğine ilişkin iddianın *açıkça dayanaktan yoksun olması* nedeniyle KABUL EDİLEMEZ OLDUĞUNA,

4. Midyat Ağır Ceza Mahkemesinin kararı bakımından tutukluluğa itiraz incelemesinde alınan savcılık görüşünün bildirilmemesi nedeniyle kişi hürriyeti ve güvenliği hakkının ihlal edildiğine ilişkin iddianın *açıkça dayanaktan yoksun olması* nedeniyle KABUL EDİLEMEZ OLDUĞUNA,

5. Mardin 2. Ağır Ceza Mahkemesinin kararı bakımından tutukluluğa itiraz incelemesinde alınan Savcılık görüşünün bildirilmemesi nedeniyle kişi hürriyeti ve güvenliği hakkının ihlal edildiğine ilişkin iddianın *anayasal ve kişisel önemden yoksun olması* nedeniyle KABUL EDİLEMEZ OLDUĞUNA,

B. Yargılama giderlerinin başvuru üzerinde BIRAKILMASINA 25/5/2017 tarihinde OYBİRLİĞİYLE karar verildi.

Başkan
Zühtü ARSLAN

Başkanvekili
Burhan ÜSTÜN

Başkanvekili
Engin YILDIRIM

Üye
Serdar ÖZGÜLDÜR

Üye
Serruh KALELİ

Üye
Osman Alifeyyaz PAKSÜT

Üye
Recep KÖMÜRCÜ

Üye
Nuri NECİPOĞLU

Üye
Hicabi DURSUN

Üye
Muammer TOPAL

Üye
M. Emin KUZ

Üye
Hasan Tahsin GÖKCAN

Üye
Kadir ÖZKAYA

Üye
Recai AKYEL